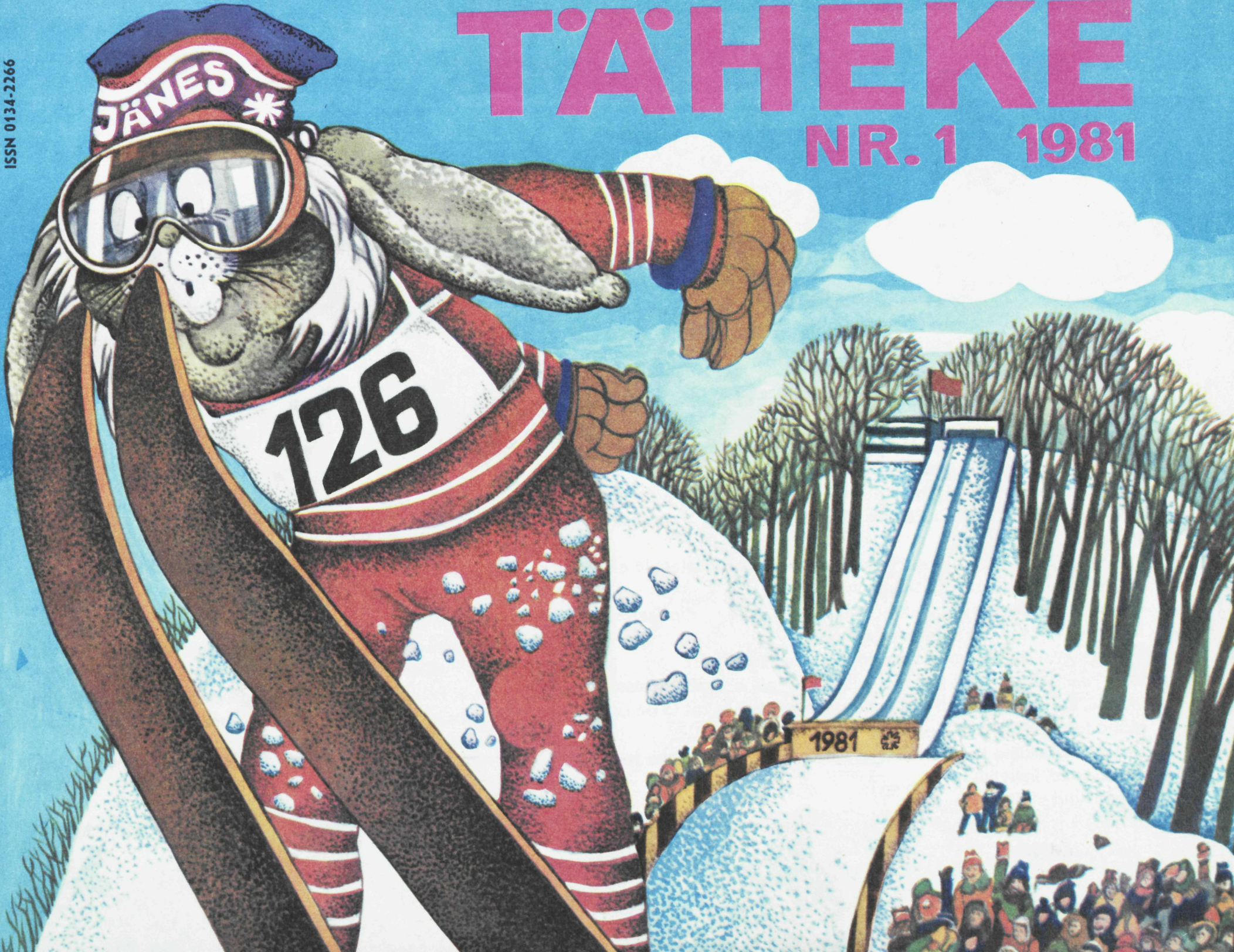

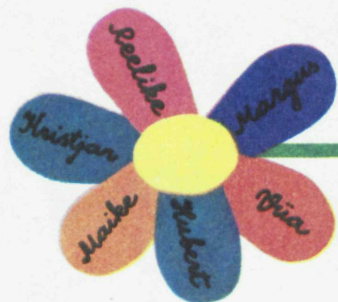
ISSN 0134-2266

TÄHEKE

NR. 1 1981

TÄHTI TÄHEKE

Illustreerinud TIINA REINSALU

KÜLAS

Reelikese ema tuli reedel kooli ja ütles meie tähekese lastele: «Homme pärast tunde ootan teid külla, Reelike, sina ole teejuhiks.»

Kell kaks olime kohal. Reelikese isa seisis uktsel.

«Poisid, las joped jäävad selga,» ütles ta. «Läheme minu tööjuurde. Teeme mõne pesakasti. Kevadel on hea koolimaja parki üles panna.»

Poisid võtsid haamrid, naelad ja sae kaasa ning läksid. Tüdrukutele jagas ema põlled. Mulle sattus kõige suurem.

«Tähti, sul püsivad nüüd isegi sussid puhtad,» naersid teised. Köögis oli mitu pakki «Ekstra» küpsiseid, piima, kohupiima, kompotti.

«Ema, ema!» kilkas Reelike. «Mina tean, mis sul plaanis on! Me hakkame tüdrukutega kohe pihta.»

«Hea küll!» nõustus ema. «Kuni teie valmistate küpsisetorti, teeme meie Tähtiga kartulisalati valmis.»

Lõikusin kartuleid ja kuulasin oktoobrilaste sädistamist.

Nad imestasid, kuidas Reelike küll oskab nii osavalt küpsiseid laduda, kuidas tal küll nii hea kohupiimavaht tuli ja kus ta on õpinud torti kaunistama.

Üheskoos katsime laua. Reelikese ema näitas, kuhu panna taldrikud, noad, kahvlid, leib.

Poisid tulid uhkete nägudega.

«Küll te kevadel alles kuulete, kui valjusti kuldnokad meid kiida-

vad,» teatasid nad.

Reelikese isa oli kartnud, et poisid hakkavad töökojas ulakust tegema. Aga poisid tahtsid hoopis tööd teha. Nad joonistasid kohe pesakasti küljed lauajupile ja saagisid välja. Kokkulöömine oli raskem. Haamer ei tahtnud iga kord naelapea pihta minna. Sihtis hoopis sõrme.

Reelikese ema sättis meid laua ümber. Kõhud olid tõesti tühjad. Sõime omatehtud salatit ja kooki, jõime pepsikoolat. Maitses hästi.

Koduteel arutasime, kelle juures võiks järgmise koonduse pidada.

KRIIPSUJUKUST, VARJUTAMISEST JA VOOLIMISEST

Kriipsujukule võib teha näo nii ☺ või nii ☹. Kohe on selge, kumb on lõbus, kumb kurb. Kuid kõik pildid pole kriipsujukupildid. Ometigi peab igas joonistuses väljenduma meeleolu.

Kaire Puusepp, Ivi Maalma, Avar Pentel ja Aimar Juuse õpivad Kohtla-Järve Laste Kunstikoolis esimest aastat. Enne kunstikooli minekut arvasid nad, et joonistamine on lihtne. Tunnistusel on neil selle aine järel ikka hinne «5» säranud. Nüüd, kui esimene poolaasta seljataga, teavad nad: joonistamine on raske ja keeruline töö. Just töö, mitte ainult ajaviide või meelelahutus.

Ivi oli varem kangesti hädas pliiaatsijoonistuse ja varjutamisega. Kuidagi ei tahtnud tumedam või heledam vari õigesse kohta sattuda. Nüüd Ivi teab, et varjude mängu, värve ja eseme kuju tuleb enne osata näha, alles siis paberile panna. Avari ema joonistab hästi ja

vestab puust kujukesi. Oma oskusi jagas ta ka pojale. Kuid ema mõtles, et kunstiõpetaja mõistab kindlasti paremini õpetada. Nii tuligi poiss kunstikooli. Praegu meeldib Avarile kõige rohkem savitöö. Ta on teinud savist kruuse, rahakassa, voolinud inimeste päid. Need kukkusid päris hästi välja. Tuli julgus üks pea tuhaplokist välja raiuda. Töö oli päris keeruline ja aeganõudev. Aga valmis ta sai ja praegu seisab see pea kodu lähedal aluse peal.

Avar arvab, et ehk saab temast kunstnik, kes teeb kujusid ja ausambaid.

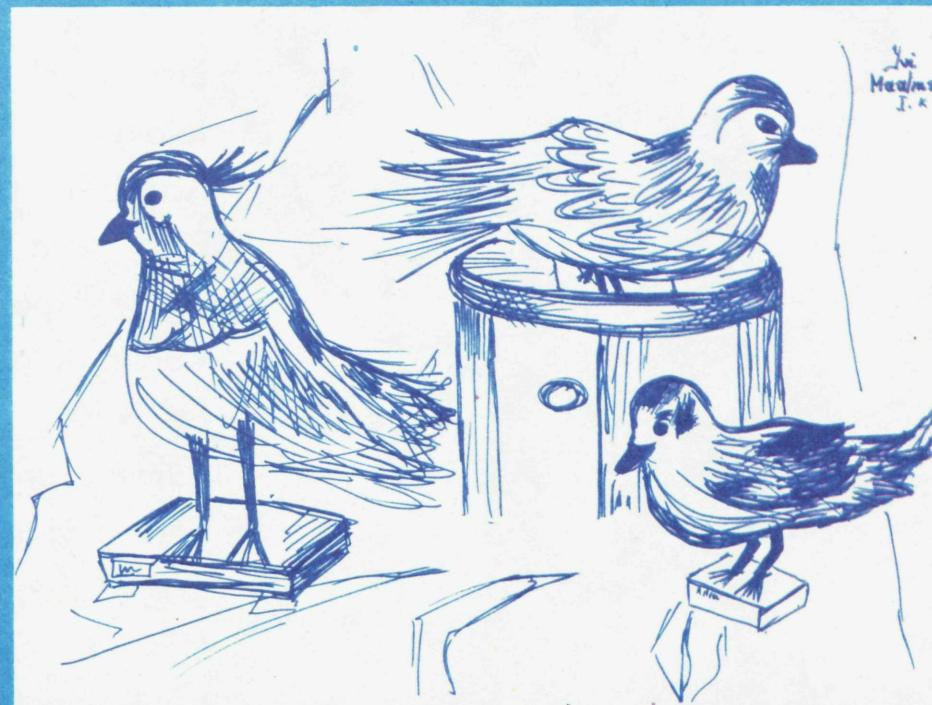
Aimari meelest on kunstikoolis põnevaim kompositsioonitund. Selles tunnis saab kõvasti nuputada. Pole sugugi ükskõik, kuidas joonistada kasvõi oma kodumaja ja -õue. Maja paigutus pildil ning mõõdud — kõik peab õige ning ka ilus olema. Kaire meelest on see tund hoopis kõige raskem. Kuid ta

püüab hakkama saada. Siin saadud teadmisi läheb vaja kodus mööbli paigutamiselgi. Kenam ju elada toas, kus kõik asjad on maitsekalt paigale seatud.

Kunstikoolis õpitakse kolm aastat. Iga nädal on kolm õp-

pepäeva ja kolm kuni neli tundi korruga. Kas tasub joo- nistamise peale nii palju aega kulutada? «Tasub ikka,» usuvad Kaire, Ivi, Aimar ja Avar. Sest peale muude tarkuste õpitakse siin aega targalt jaotama.

VIIVI VARIKSAAR

IVI MAALMA joonistus «Linnud»

KAS ON IKKA OMAD?

Ema (täsa): Kuula, koridoris kobistatakse.

Isa (kõvasti ukse poole): Küllap tuul.

Ema (nüüd samuti kõvasti): Täitsa tuul ehk pole — nagistab ukselinki.

Koguni koputab hiljukeksi.

Isa (küsiib): Kes seal on?

Esimene arg hääl: Linda.

Teine arg hääl: Venda ka.

Isa: Missugune Venda ja Linda?

Hääl: Teie lapsed.

Isa: Kuidas — meie lapsed?! Nemad nii hilja väljas ei kola.

Ema: Muidugi ei kola. Nemad on meil head lapsed. Lubasid tuppä tulla niipea kui hämar dub. Tähen dab, praegu on nad voodis teki all. Esimene arg hääl: Seekord ei ole teki all... Nad hullasid õues...

Teine arg hääl: Praegu seisavad siin pimedas...

Esimene arg hääl: Ja Venda tõinab.

Teine arg hääl: Linda ka tõinab.

Isa: Kes siis meil voodites magavad?

Teine arg hääl: Seal ei maga... kohe mitte keegi...

Esimene arg hääl: Ei maga jah...

Ema, palun... vaata järele, kui te ei usu...

Ema (käib vaatamas, hüüatab): Voodid päris tühjad! (Avab ukse) Meie omad head lapsed alles saabuvad koju!

Isa (sisseastujaile): Tulge, uurin lähemalt... Tõesti omad, täitsa omad! Aga kas ka head — see selgub alles homme õhtuhämaruses.

PAHATEGU

«JÄLLE OLED SA PAHATEOGA HAKKAMA SAANUD,» TÕRELES EMA AIRIGA.

«MIS PAHATEOGA?»

«KAS MA EI ÕELNUD, ET SA EI TOHI KAPILE JOONISTADA!»

«ÜTLESID KÜLL. AGA SEDA SA EI ÕELNUD, ET KAPI UKSELE EI TOHI,» SELETAS AIRI.

«MÕTLESIN, ET OLED SUUR TÜDRUK JA SAAD SELLEST ISEGI ARU.»

AIRI RONIS EMALE SÜLLE.

«HOMMIKUL OLIN MA VEEL VÄIKE JA RUMAL.»

SILEDATA TALLAGA MEES

Räägin teile oma lemmiktööriistast, sileda tallaga mehest.

Vanal hallil ajal nägid kõik tarbeasjad krobeldised välja, neid lihvis vaid inimese kare pihk. Et inimesel oli aga igatsus paremate asjade järele, korraldas ta tööriistade võistluse. Nuga nõkitses haamrivart, saag vingus palgist lauda lõigates, kirves klopsis purjelaeva kallal ning peitel tappis uksepiitu. Ainult hõövel ei teinud midagi.

«Millal siis sina, uustulnuk, oma oskusi näitad!» küsiti. «Oodake, küll tuleb ka minu kord,» kostis hõövel. Ja kui teised olid töö lõpetanud, hüüdis ta: «Nüüd alustan mina! Kõike seda, mida teie tegite, saab veel paremini teha!» Hõövel liugles üle

haamrivarre, üle saelaua, üle maja-palgi ning laevakaare. Liugles ja muudkui sülitas kurgust algul puru ja prahti, hiljem lustakaid laastuspiraale. «Ärge laske tal meie tööd ära solkida!» hüüdsid ühed kooris. Ja teised nurisesid: «Ta ei tee ju midagi uut!»

Kuigi hõövel ei teinud tõepoolest midagi uut, sai varem loodu hoopis nägusam. Inimene märkas, et hõövli sileda talla all muutub kõik krobeline siledaks. Ja hõövililaastude hunnikus oli lastel hea hullata. Sileda tallaga mees tunnistati kuninglikuks tööriistaks, sest ta andis puust esemetele lihvi, ilu ja täpsust juurde. Head hõövlit on tänapäevalgi raske saada. Hõövel parandati tavaliselt

isalt pojale, meistrit õpipoisile. Haamrit ja peitlit lubati vahel lastegi kätte, aga kui hõövlit loata võeti, oli kuri karjas. Hõövel asetati puhkehetkeks hellalt küljeli, et sile tald ja vahe tera vigastada ei saaks. Ta polnud mitte ainult tarvilik tööriist, vaid ka üks esimestest algelistest masinast, mille inimõistus välja nupufas. Temast eakamad on ainult potikeder ja vesiratras. Sileda tallaga mehe tera valmistati kõige paremast terasest, tema teritamise ja rihti seadmine on suur kunst. Hõövliraud pidi olema tõelise tislari käes nii terav, et meister võis ajada temaga käeseljal või randmelt karuvilla.

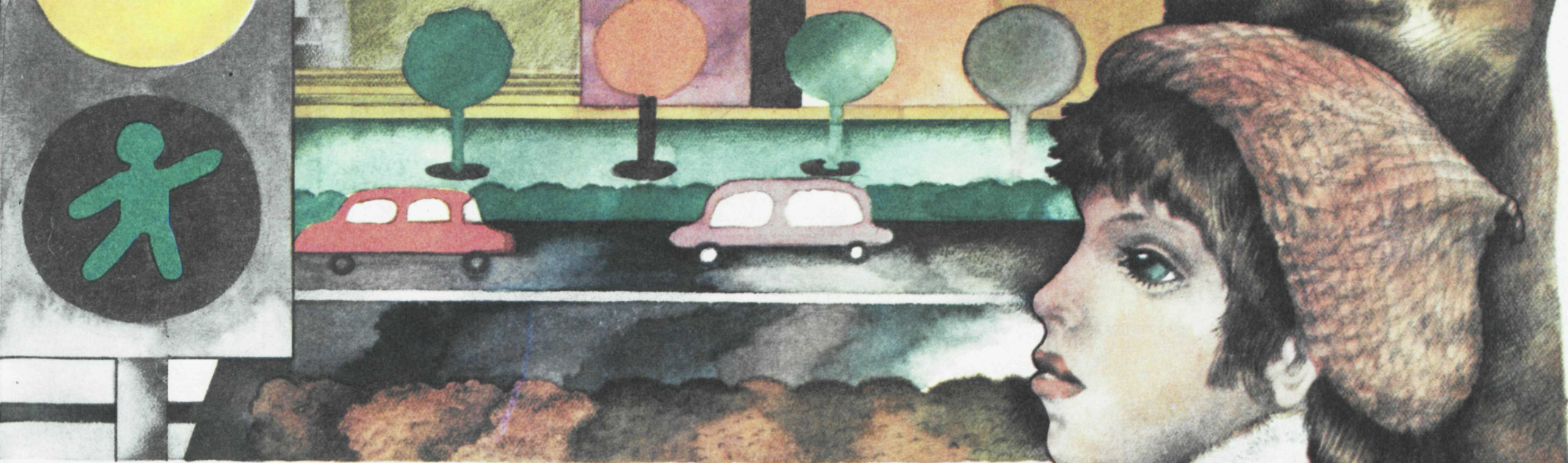
Sileda tallaga mees on tänini tislari lähim abiline. Ta saadab inimest häl-

list hauani. Hõövel silub rõõmsalt lapsekätkit. Hõövel teeb meistritele viimase aseme — puhastab kirstulaud. Sileda tallaga mees saatis meie isasid ka kaugetel retkedel: ükski purjekas ei läinud vanasti merele, kui tööriistakastis polnud teda, laevapuusepa abimeest. Tihti tuli võõrastel randadel tormivigastusi parandada, hõövli täpsus aitas laevu tublisti veekindlamaks muuta. Hõövel purjetas ümbermaailmareisidele, rajas uusi asundusi. Ta oli rahuliku töö sümbol. Ja mida usinamalt sileda tallaga mees töötas, seda rohkem vajati uksi, aknaraame, põrandalaudu, parketti, kappe, rõivakirste ja riuleid.

Käsihõövlita ei saada ka tänapäeva mööblivabrikus hakkama — ikka on vaja siit-sealt osava meistrikäe ja vaheda teraga üle käia. Sileda tallaga mees annab endiselt viimast lihvi, enne kui värvima või lakkima hakatakse.

REIN PÖDER

VÄIKESED ROHELISED MEHIKESED

Illustreerinud ANNE AARE

Kõik see sai alguse onu Antoni jutust. Kord meil olles hakkas ta tähtedest rääkima. Nendest, mis taevas. Ta ütles, et mõnede kaugete tähtede läheduses peab tingimata elu olema. Ja siis ta rääkis ühtedest imelikest tähtedest. Need avastati just sel aastal, kui vanem õde Margit sündis. Nood tähed pilguvad väga kiiresti, ütles onu. Palju kiiremini kui tavalised tähed. Justkui keegi inimene pilgutaks seal meile ja tahaks öelda: «Meie oleme siin!» Onu ütles, et inglise täheteadlased andsid neile pilgutajatele nimeks Väikesed Rohelised Mehikesed. Margit oskab seda ka inglise keeles kirjutada. See näeb välja nii — Little Green Men.

Sellest ajast peale hakkasingi ma tähtede vastu huvi tundma. Üks suur ja sõbralik täht oli mulle juba varem tuttav. See vaatab mulle kardinapraost lausa silma, kui ma magan. Aga ta ei pilgu üldse. Ta on lihtsalt väga hele. Mõned teised tähed tema kõrval tunduvad hoopis punasemad ning soojemad.

Nüüd ma siis teadsin, et mõned tähed on hoopis kauged maad. Ja kusagil seal pidi olema see roheline mehikeste maa. Ja võib-olla on seal siis ka üks linn ja üks tuba ja üks tüdruk. Samasugune nagu mina. Ainult et väiksem ja teist värvi. Küllap temagi vaatab vahel taevasse. Ning näeb meie Päikest, mis on nii pisike

nagu nōelaots. Ja see tüdruk mõtleb täpselt sedasama mis mina... Näe, seal kaugel on võib-olla üks maa... Ning meie mõtted saavad niimoodi selle hiiglakauguse keskel kokku. See oli nii imelikult tore mõte.

Hommikul mõtlesin sellele kõigele uuesti. Olgu need inimesed seal pealegi vaksakõrgused ja üleni roheline, nagu ütles onu Anton. Peaasi, et nad on olemas. Siis pole me maailmas üksi. Tahaksin nii väga neid rohelisti inimesekesi näha, mõtlesin ma.

Sel samal päeval läksime emaga linna. Me ootasime just tänavanurgal, kui ma midagi vapustavat avastasin. Lugu oli nii, et esiteks põles

fooris punane tuli ja kõik inimesed seisid. See oli nagu suur punane täht. See täht, mis taevas. Siis süttis hetkeks kollane. Ja järsku — mul jäi suu ehmatusest pärani. Seal foori silma sees oli ju roheline mehike. Pealegi, ta liigutas oma käsi ja jalgu. Ta nagu ütles: «Minge julgesti üle tänava!» Ma olin sellest avastusest nii jahmunud, et ema pidi mind lausa väevõimuga üle tänava tirima. Kui ma tagasi vaatasin, oli roheline mehike jälle kadunud. Fooris põles uuesti punane tuli. Nad olid siis siin! Väikesed roheline mehikesed olid siin meie juures. Ja keegi polnud neid veel märganud, keegi peale minu.

VANU INGLISE LASTELAULE

VIIE VARBA LAUL

«Lähme metsa,» ütles see põrsake.
«Mis me seal teeme?» küsis see põrsake.
«Otsime üles mu ema,» ütles see põrsake.
«Mis me temaga teeme?» küsis see põrsake.
«Anname talle musi,» vastas see põrsake.

KIISU-MIISU

Kiisu-Miisu,
kus oled sa käinud?
Olen käinud Londonis
ja kuningannat näinud.
Mis sa tegid lossis seal,
kui käisid külas tal?
Hirmutasin väikest hiirt,
kes oli tooli all.

KUUVANAMEES

«Kus oled sa olnud, Frank?
Kus oled sa käinud?»
«Oh, kaugel-kaugel. Kui ütlen,
kas usud? Kuu peal!»
«Kuidas said sa sinna ja mida
oled seal näinud?»
«Kuidas? Vist oma õhupalliga
käisingi seal.
Ma nägin kuuvanameest,
nägin ta juukseid halle,
suurt suud ja palgeid ja kortse
neil.
Tegin hästi sügava kummarduse
talle
ja ütlesin:
«Söör, küll on heledas ja sära-
ras kohas kodu teil!»
Ta mind põsele patsutas ega
püüdnudki naeratust peita:
«Parem lähetsid tagasi, muidu
reel eksid pilvedes ära.
Ja muide, on aeg meil mõlemal
magama heita.»»

Tõlkinud INGVAR LUHAÄÄR

HELJO MÄND

HOPSA HOPSA

Valge jänes laanejanes
hall jänes põllujanes
hopsa hopsa kesajanes
kirijanes pesajanes
hopsa hopsa
hüppa rupsa
üle oja pajuhall
hultu hundi mängupall

Illustreerinud HELDUR LARETEI

EI JÕUA ÜLE LUGEDA

Üks üksinda kaks kahekesi
rihmatilk on väike resi
kolmekesi neljakesi
tilgub pilvest rihmaresi
riiekesi mitmekesi
kuuekesi hulgakesi
hulgakesi paljukesi
suure pesu puhtaks pesid
ei jõua üle lugeda
mis nüüd üle lageda
üks kaks kolm neli kikkapüksi
viis kuus seitse kukepüksi
kaheksa üheksa titepüksi
kümme kollast härjakaatsa*
üks oli sada
kaks oli tuhat
kolmas läks juba miljonisse

* kaatsad — püksid

MARIO KIVISTIK

OH SEDA OSKARIT...

Ühes tavalises linnas ja tavalises majas elab üks täiesti tavaline pois, kelle nimi on Oskar. Ja loodki, mis temaga sünnivad, on täiesti tavalised. Ainult et Oskari pinginaaber Osvald räägib neid lugusid oma sõbrale Otile natuke kuulata, siis võib Oskarist jääda üsna kentsakas mulje. Või kuidas teie arvate?

«Kui Oskarile eile tänaval suur hundikoer vastu tormas, pidi tal süda saapasäärde vajuma.»
«Ja siis?»
«Kõik lõppes siiski hästi. Koer jooksis mööda ja süda ei saanud ka kussid hugi vajuda. Oskar oli koolist tulles sussid jalga unustanud.»

«Täna koolis läks Oskari tuju korraga hirmus hapuks.»
«Mispärast?»
«Ta oli eelmisel õhtul unustanud selle külmkappi panna.»

«Tead sa, et Oskaril on nüüd lips täitsa läbil!»
«Vaene Oskar!»
«Pole midagi. Talle ostetakse vist juuba täna uus lips.»

«Küll Oskar, vaene mees, sai endale suure õnnetuse kaela.»
«Missuguse?»
«Paksu kareda villase salli.»

«Oskaril polnud tänaseks mate ülesanne tehtud. Kui tund pihta hakkas, puges talle jänes põue.»
«Ja mis edasi sai?»
«Oskarit ei küsitudki. Pärast tunde viis ta jänese linna äärde ja laskis seal lahti.»

«Oskar tahab mulle vahel puru silma ajada.»
«Kas see tal mõnikord läbi ka läheb?»
«Mitte kunagi. Et me sõbrad oleme, siis jätan ma selle alati kahe silma vahele.»

«Oskaril oli eile vesi ahjus.»
«Mis ta siis tegi?»
«Mis muud, kui istus terve õhtu küt-mata toas.»

«Ükskord mõtles Oskar ühel paralleelklassi tüdrukul pea segi ajada, aga otsustas siis ümber.»
«Miks?»
«Sellel tüdrukul olid hirmus pikad patsid.»

LAMMAS

Muidugi oled Sa lambaid näinud. Suuri karju võib-olla mitte — neid on meil praegu vähesel majanditel. Aga nelja või viit kuskil õuserval rohtu nakitsevat lammast oled näinud kindlasti. Seda tead Sa muidugi ka, mis häält lammaste teeb. Ja et mõned neist sarvi kannavad. Sarvedega lambad on isalambad ehk jäärad. Emalammaste jaoks on samuti nimetus. Neid kutsutakse uttedeks. Seevastu lamba lapsed on kõik ühtviisi talled. Nii need, kellest jäärad saavad, kui ka need, kes uttedeks kasvavad. Lambakasvatuse annab rahvamajandusele liha, villa, karusnahku ja piima, kirjutatakse ühes paksum raamatus, millest üliõpilased õpivad. Eks

SELLEST AASTAST HAKKAB «TÄHEKE» TIHTI JUTUSTAMA KODUÜMBRUSE LOODUSEST. HAKKAB JUTUSTAMA KODULOOMADEST JA LINDUDEST, KODUÜMBRUSE PUUDEST, PÕÖSASTEST, TAIMEDEST JA PALJUST MUUSTKI HUVITAVAST.

ole, Sulle tundub see jutt imelik. Liha, jah, muidugi. Eriti hea on lambalihaga keedetud värskekapsasupp. Villased sokid on Sul endal. Ja sooja lambanahast kasukat oled igatahes näinud. Aga piima? Kes siis lambaid lüpsab!

Paljudes paikades, seal, kus õige palju lambaid peetakse, siiski lüpstakse. Lambapiimast valmistatakse maitsvat juustu — brönsat. Kui kirgiisi või kasahhi pereema lapsele kooli võileiva kaasa paneb, löikab ta sageli leiva peale viilu brönsat.

Näed siis, kui kasulik loom on lammaste. Lisaks muule on ta toidu suhtes üsna vähenõudlik. Koguni kidura taimekasvuga paepealsetel niitudel saab ta söönuks. Aga kui ei saa, nosib pajupöösast ja kasepuhmast oksalatvu lisaks, pügab ümmarguseks kadaka ning jääb ikka rahule. Ainult sooheinamaale ei või lammast viia. Sooheinast jääb tal kõht haigeks.

Lammaste tõuge on väga palju. Inimene on neid aretanud vastavalt sellele, mida ta lambalt soovis. On aretatud isegi lammaste, kes suure potitäie rasva endaga kaasas kannab — rasvasabalammaste. Säärase lamba rasvasaba raskus võib ulatuda neljandikuni lamba kogukaalust. Meie lambad on enamasti kohalikust tõust. Nad on kas eesti tumedapealised lambad või eesti valgepealised lambad. Mõlemad liigid põlvnevad metslambast, või, nagu nüüd öeldakse, uluklambast mufloonist, kes veel tänaseni mõnel Vahemere saarel säilinud. Nii mustpea kui ka valgepea annavad aastas keskmiselt 3—4 kg ilusat villa, mida loetakse üldiselt heaks saagiks, ehkki maailmarekordist jääb see kaugemale. Maailmarekord villatoodangu alal on 30,6 kiloga sovhoosi «Krasnõi Tšaban» jäara käes, kellel, kahju küll, pole isegi nime. Ajalukku jättis ta jälje kui jää number nelikümmend. Niisugune see lamba elu on. Mää!

JÜRI RANT

MINA SPORDIN

MULLE MEELDIB SPORTI TEHA:
JOOSTA, PALLI MÄNGIDA.
IGA PÄEV MA HOOLEGA
SEDA VÕIMLAS HARJUTAN.
JAAK MAE,
Albu Algkooli
II klassi õpilane

TALVEL

EMA KUDUS SOOJAD PÜKSID
JA SIIS KUDUS SALLID-MÜTSID.
NÜÜD EI KARDA KÕLMA MA
JA VÕIN LUMES HULLATA.
ÜLLE NIINE,
Kehra Keskkooli
IIa klassi õpilane

KELGUMÄEL

ON KELGUMÄGI TÄIS LAPSI,
NII PALJU ON NEID SEAL,
ET MITTE ÜHTKI PAPSI
EI PAISTA VÄLJA SEALT.

KUID MITU VÄIKEST PÖNNI
EI SAA MUIDU ÜLES MÄEST,
KUI ISAGA EI KÖNNI,
KES HOIAB KINNI KÄEST.
SILVI PLADO,
Tartu 1. Keskkooli
IIc klassi õpilane

SUUSASÕIT

VAATAN ÖUE,
MIS MA NÄEN!
LAPSED JUBA SUUSAMÄEL.
MINUL TEKIB SUUSATUJU,
EI SAA MITTE JÄÄDA KOJU.
SEAN END VALMIS OMAL KÄEL,
OLEN KOHE SUUSAMÄEL.
KÕIK SEAL TEEVAD KÕVA

«Lumememme tegemas» —
joonistanud Türi
Keskkooli õpilane
MONIKA URVE

SÕITU,
KEEGI EI SAA MINUST VÕITU!
IRENA SAAR,
Paide 3. Keskkooli
IIIb klassi õpilane

KOOLIMAJA MEELITAB LINDE

Minu kool asub Põlva rajoonis. Ta on väike. Siin õpib 84 õpilast. Paljud neist õpivad neljale-viitele. Minu kool on ilus. Kui tuleb kevad, poeb koolimaja lilledesse peitu. Esimesed lilled on lumikellukesed.

Praegu hoolitseme lindude ja loomade eest. Meil on kaks linnumaja. Iga päev paneme sinna toitu. Kui meil tund on, käivad linnud akna taga piilumas, mida teeme, kuidas õpime. Nad tänavad meid moona eest. Osa linde on meiega juba harjunud.

Viime ka loomadele metsa äärde heinu ja vihtu.

ENE VANA,
Kauksi 8-kl. Kooli
IV klassi õpilane

TOREDAD TALVEPÄEVAD

Kui esimene sula tuli, tegid poisid lumemehe. See seisis üksi mitu päeva ja tal hakkas igav. Memm kavatses endale seltsilise valmistada. Ta mõtles, et mis see siis ikka on. Kolm palli veeretada, üksteise peale laduda ja kõik. Esimest veeretades lumemees väsis, sai palli vaevalt valmis. Teisel päeval hakkas tasapisi külmetama ja töö jäi pooleli. Lumememm jäi magama. Ta magas paar päeva. Siis ärkas ja hakkas jälle seltsilise järele igatsust tundma. Ta veeretas veel kaks palli ja ladus kõik üksteise peale, siis lippas aeda porgandit napsama. Aga porgandid olid kinni külmunud. Sikutas mis jõudis, porgand ei liigu. Järsku tundis, et ta hakkab tahapoolle vajuma. Käis põmm! ja porgand tuligi maast välja. Memm pani porgandi ninaks ja väikesed puutokid silmadeks. Kui feine lumememm valmis sai, ei olnud tal enam igav. Nad mängisid koos ja löid tantsutralli.

Lumememm mõtles, et need päevad, mis ta teise lumememmega koos elas, on tema elu kõige toredamad päevad.

TANEL JÜRNA,
Kuusalu Keskkooli
IVa klassi õpilane

MIS ON TASS

Ajalehtedes, raadios ja televisioonis kohtab seda sõna tihti. TASS on Nõukogude Liidu Telegraafiagentuur ja nimetus moodustati venekeelsete sõnade «Телеграфное Агентство Советского Союза» esimestest tähtedest. TASS saab materjali rohkem kui sajast välisriigist ja rohkem kui viiesajast kohast meie maal. TASS annab edasi uudiseid ja fotosid ajalehtedele, raadiojaamadele, televisioonistuudiotele. TASS saab sõnumeid 75-sse välisriiki.

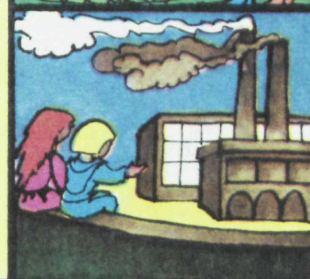
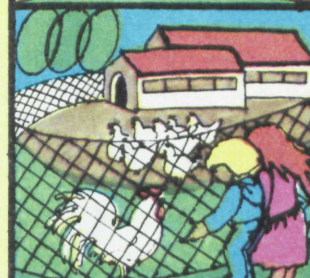
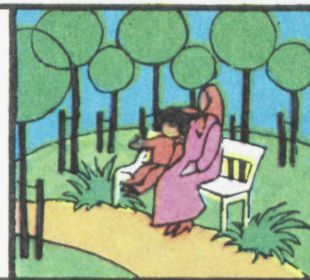
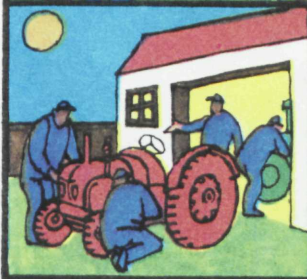
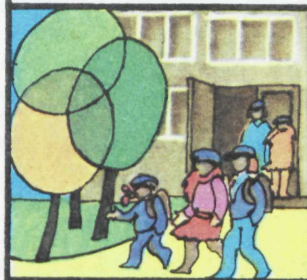
Ka igas liiduvabariigis on telegraafiagentuur. Eestis on selleks ETA.

KAS ÕHKU SAAB KAALUDA!

Saab küll ja seda on tehtud. Üks kuupmeeter (anum, mille iga külje pikkus on üks meeter) puhast õhku kaalub üks kilo ja kolmsada grammi. Kuid mitte igas maakera punktis pole õhu kaal niisugune. Õhu kaal oleneb õhurõhust ja õhu temperatuurist. Näiteks soe õhk on kergem kui külm õhk.

MATKAKAART

NIMI _____
KLASS _____
KOOL _____
RAJOOJ _____

Joonistanud ELLE TIKERPÄE

OKTOOBRILAPSED, LÄHME MATKAMA!

Sinu kodulinnas, alevis, külas on viie aasta jooksul palju muutunud. Tihti oled muutustega nii harjunud, et ei märkagi neid. «Täheke» kutsub Sind matkale. Vaata ja uuri, mis on sinu koduümbruses uut. Kirjuta või joonista sellest «Tähekese» matkakaardile.

MIS ON VESI!

Vesi on looduses kõige levinum aine. Puhas vesi on värvuseeta, maitseta ja lõhnata. Ta koosneb hapnikust ja vesinikust. Tavaliselt on vees palju lisandeid.

Vett leidub kõikjal ja kõiges. Ka inimene koosneb peamiselt veest. Näiteks kolmekümnekiloses koolijütsis on vett pisut üle kahekümne kilo.

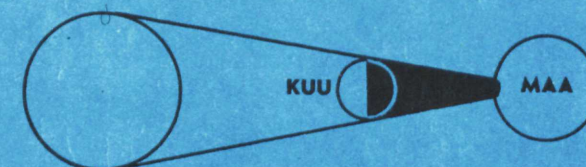
KAS LENDAVID TALDRIKUD

IKKA ON OLEMAS!

Jah, on küll. Mänguasjade poes.

MIS ON PÄIKESEVARJUTUS!

Päike, Kuu, Maa ja kõik teised taevakehad liiguvad. Päikesevarjutus tekib, kui Kuu on jõudnud täpselt Päikese ja Maa vahele. Siis paistab Päikesel ümar täpp. See ongi Kuu (vaata joonist). Kuuvarjutus on, kui Maa satub täpselt Päikese ja Kuu vahele. Selle aasta 17. juuli varahommikul on Eestis osaline kuuvarjutus. 31. juuli varahommikul võime näha päikesevarjutust. Kuu katab siis päikesekeetta alumise serva.

PÄIKESEVARJUTUS

KUUVARJUTUS

Ootame Sinu kirja kuni 25. veebruarini. Tublimad koduümbruse tundjad saavad «Tähekese» autasud.

Kaart lõika välja ja saada aadressil:

Tallinn 200 101
Pärnu maantee 67-a
«Täheke»

Pildistanud GUSTAV GERMAN

SUUSATAMA!

Suusatamiseks on vaja suuski, keppe, klambreid, määrdeid, kohast riietust. Ja muidugi peamist — lund. Eestis toodetakse järgmisi lastesuuski: «Pisi Visu» — pikkus 70 cm «Visu Mini» — pikkus 105 cm «Visu Start» — pikkus 120 cm «Visu Start» — pikkus 135 ja 150 cm «Visu Junior» — pikkus 160 ja 170 cm «Junior» — pikkus 160 ja 170 cm. Suusad on paraja pikkusega siis, kui suusanina ulatub ülestõstetud käe peopesani. Painde tugevus on õige, kui suuskadel seistes õhuke paber nende alt läbi mahub.

SUUSAKLAMBRID.

Kõige väiksematele sobib rihm üle saapanina ja võimaluse korral ka kummipael kanna ümber. Kellel on jalajala number 30 ja enam, võivad osta suusa-saapad, sest siis saab kasutada poes olevaid lõkssidemeid (kukekaid). Klambrite kinnitamine on lihtne. Kõigepealt teeme kindlaks suusa keskaigu ja asetame sinna klambri esiserva. Tee me esimese kruviaugu ja kinnitame klambri. Siis sätime kohale suusasaapa, nii et kand oleks otse. Pärast seda võtame saapa ära nii, et klamber ei nihkuks ja kinnitame järgmised kruvid. Et suuskadesse ei tekiks pragusid, tehakse enne puuriga või naaskliga väike auk ette. Saapatalla kohale lüüakse suusale kummitükk.

KEPID.

Soovitan metallkepe, mis peavad olema nii pikad, et ulatuvad õlanukini. Kui poes on pikemad, aitab isa need lühemaks teha.

RIIDED.

Pluus ja püksid valige tuulekindlast (mitte kunstkiust) materjalist. Sõidu ajal olgu alati seljas pikk pesu ja villane pullover (jopet ega kasukat ei soovita). Jalga pange kindlasti villased sokid. Tutt müts katku ka kõrvad. Kätte tõmmake tugevast riidest labakud. Et lumi saapasse ei läheks, võib teha saabaste peale väikese koti või keerata sokisääre alla.

SUUSKADE MÄÄRIMINE

on keeruline. Määrdeid on mitmesuguseid, nii nagu lumigi võib olla kas just sadanud või vana, kas vesine või hästi külm.

Poes müüakse suusamääret «Visti», mis võib olla kas vedel, pooltahke või tahke.

VEDELAD MÄÄRDED EHK KLIISTRID

punane — kui lumi on väga vesine
kollane — lumi on värsk ja vesine
violetne — kargele külmale lumele
sinine — väga külmale lumele.

POOLTAHKED MÄÄRDED

kollane — värsele lumele, mis kipub vesiseks minema
violetne — vanale lumele, kui temperatuur on nullilähedane.

TAHKED MÄÄRDED

sinine — värsele lumele, kui külma on kuni 8 kraadi
roheline — värsele lumele, kui külma on kuni 12 kraadi
heleroheline — igasugusele lumele, kui külma on 10—25 kraadi
must — kui on väga külm, 15 kuni 30 kraadi.

Suuski on hõlpsam määrada toas. Määre kantakse ühtlase kihina suusa põhjale ja siis hõõrutakse korgi- või poorse plastmasstükikesega laiali. Hõõrumise suund pole tähtis. Kui määratud suusad hästi ei libise, tuleb keskele panna soojema ilma määret juurde. Kui tahad suusatamisest rohkem teada, muretse endale A. Kivistiku raamatuke «Suusataja ABC».

TOIVO NUUDI

Esikaanel RAIVO JÄRVI joonistus «Hüppel on jänes number 126».

Детский журнал ЦК ЛКСМ Эстонии и Советского Пионерской организации Эстонской ССР «Тяжеке» («Звездочка»). На эстонском языке. Выходит один раз в месяц. Типография Издательства ЦК КП Эстонии. Таллин, 200090. Парну маantee, 67-а. Адрес редакции: ЭССР, Таллин, 200101. Парну маantee, 67-а. Цена 15 коп. Объем 2 печ. листа. Заказ 4120. Тираж 75 000.

ELKNO Keskkomitee ja ENSV Pioneeriorganisatsioon Nõukogu lasteajakiri «Täheke» nr. 1 — 1981. Ajakiri asutatud jaanuaris 1960. Ilmub kord kuus. EKP Keskkomitee Kirjastus. Toimetuse aadress: Tallinn 200 101, Pärnu mnt. 67-a. Toimetus käsikirju ei tagasta.

Kollegium: E. Haamer, V. Kotkas, E. Mard, H. Mänd, A. Piirma, J. Pirita, H. Rattiste. Telefonid: peatoimetaja E. Mard 681-495, vastutav sekretär J. Pirita 681-497, vanemtoimetaja J. Rannap 681-497, kunstiline toimetaja E. Pikk 681-400, toimetaja A. Jürgens 681-538, toimetaja V. Variksaar 681-496, sekretär 681-400.

Laduda antud 1. 12. 1980. Trükkida antud 22. 12. 1980. Trükkiaaru 75 000. Offsetraiber nr. 1. 60x90/8. Trükipoognaid 2. Arvestuspoognaid 2.85. MB-11006. Tellimise nr. 4120. EKP Keskkomitee Kirjastuse trükkikoda. Tallinn 200 090. Pärnu mnt. 67-a.

